

Josef Charvát (uprostřed) na vrcholu – ve funkci nehrajícího kapitána reprezentačního družstva ČSR při utkání se Švýcarskem v roce 1947. V té době byl po zásluze předním československým golfovým funkcionářem. Po roce však bylo všechno jinak ...

Josef Charvát GOLFOVÝ POLYHISTOR

Dne 19. března letošního roku uplynulo 105 let od narození významného člena Síně slávy českého golfu Dr. Ing. Josefa Charváta. Je až neuvěřitelné, v jak širokém záběru prokopával cestu českému golfu, ať v oblasti organizační a popularizační, architektonické a greenkeeperské, pravidlové, či společenské a diplomatické... Proto bychom rádi na tyto skutečnosti upozornili v rámci nově otevírané rubriky, která bude sondovat pozapomenuté osobnosti a osudy hřišť.

Do služeb Golf Clubu Praha vstoupil Josef Charvát ještě jako student 1. října 1925. Administroval práce přípravného výboru, po založení GCP se stal jeho sekretářem. V zaměstnanec-kém vztahu setrval 20 let – do 30. června 1945. Teprve v létě toho roku byl přijat za člena klu-

bu a kooptován do jeho výboru. V různých funkcích pak působil až do hořkého konce GCP v r. 1948. Na přelomu let 1949–1950, která trávil v tuberkulózním sanatoriu ve Vyšných Hágách, s ním představitelé Českého golfového klubu komunikovali dost nevybíravým způsobem a již jen prostřednictvím advokátů...

Golf není pro bohaté, hole budou dřevěné

V roce 1928 začal vycházet časopis Tennis-Golf-Revue (TGR), který s podtitulem Ofic. orgán Čs. Lawn-Tennisové Asociace a Golf-Clubu v Praze redigoval Karel Roth. Nejčastějším přispěvatelem do jeho golfové části byl právě J. Charvát. Již v prvním čísle uveřejnil článek Golf

v Československu, ve kterém shrnul dosavadní historii tohoto sportu u nás. Pravidelně zde potom informoval o činnosti GCP. Z jeho pera je i popis začátku golfu v Piešťanech. Charvát pravidelně podával informace z dění ve světovém golfu, jako např. o polemice kolem velikosti golfového míče či aktuální světový žebříček nejlepších hráčů. S přístupem

k pravidlům a o způsobech rozhodování v golfu seznamuje čtenáře TGR v článku Soudce a rozhodčí. Nevyhýbá se ani otázkám techniky a taktiky hry. Svědčí o tom např. články Spoon nebo O hře na greeně a řada dalších. Metodice výuky golfu se věnoval v článku Jak se naučím golfu.

Charvát byl neúnavným propagátorem a popularizátorem hry. Jeho článek Kouzlo golfu je toho stále platným dokladem. Byl rovněž nositelem silného sociálního citění

že „prvotřídní hole ze dřeva hickory jsou ocelovými holemi nedostíženy a zůstanou idolem pro skutečného znalce. Proto budou steel-shafts používány hlavně slabšími hráči, kteří stejně nemají potřebnou zkušenost, aby cítili v ruce dobrou pátku...“

Praha centrem slovanského golfu

V roce 1931 byl již J. Charvát vystudovaným inženýrem – zřejmě ekonomem. Tomuto zaměření odpoví

Prvotřídní hole ze dřeva hickory jsou ocelovými holemi nedostíženy a zůstanou idolem pro skutečného znalce. Proto budou steel-shafts používány hlavně slabšími hráči.

a bojovníkem proti vžitému názoru o golfu jako sportu pro bohaté. V článku Pro golfový dorost z r. 1929 vyvrací představu o golfu jako „sportu pro staré“. Čtenářům TGR uměl dobře poradit i s oblékáním do nepříznivého počasí: článek Golf v dešti je dobrým návodem pro každého pravého golfistu, který se „nedá od svého sportu odradit naprosto ničím“. Přes svůj přehled se dopouštěl i omylů – v roce 1929 například neodhadl dobře další vývoj golfových holí. Po uznání ocelových shaftů i pro turnajovou hru předpokládal,

dá článek Jak se dělá cizinecký ruch, který byl předzvěstí jeho pozdější profesní orientace. V r. 1932 začíná vycházet měsíčník Golf in der Tschechoslowakei – jako redaktor je uveden Ing. J. Charvát. Časopis byl tištěn ve Frankfurtu n. M. a byl vydáván jako společná tiskovina Golf Clubu Praha, Golf Clubu Piešťany, Golf Clubu Marienbad a Golf Clubu Karlsbad. V témž roce přestal vycházet časopis TGR v daném složení a věnoval se nadále pouze tenisu. Začátkem r. 1932 byl založen Golfový svaz ČSR a J. Charvát

Ke svatbě svému redaktorovi popřála i Tennis-Golf Revue v roč. 1928/29

FENOMENÁLNÍ SOLITÉR československé golfové architektury

V archivu Národního muzea nalézáme i složky plné výstřížků – článků, plánek a fotografií, jež po léta shromažďoval sekretář GCP Dr. Ing. Josef Charvát. K těm z nich, které jej na počátku profesní dráhy významně ovlivnily a inspirovaly jeho další směřování, patřily zejména seriály Modern Golf Course Design od E. R. Tipplea; Strategy of Hole Design od Joshuy Granze či Burrows Good and Bad od Brera Rabbita aj., vycházející či přetiskované ve 30. letech v kultovním britském magazínu Golf Illustrated. Pro mladého nadšence, kterým J. Ch. nesporně byl, představovaly více než „živou vodu“... Nejenže mu svým obsahem mluvily z duše, ale navíc jej utvrzovaly v přesvědčení o významu golfové publicistiky a síle psaného slova – potažmo i platnosti latinského rčení Litera scripta manet.

Sám jako přispěvatel TGR hned v jejím úvodním ročníku uveřejnil článek Moderní architektura a golfové hřiště, v němž upozorňuje na důležitost golfové estetiky, kdy hřiště má mít podobu přírodního parku. Byl předzvěstí jeho další bohaté architektonické činnosti. Svě architektické schopnosti doplnil i znalostmi z oblasti údržby hřišť. Svědčí o tom např. článek Piešťanské hřiště ze stanoviska golf-technického z roku 1929, v němž přináší návod, jak toto hřiště po technické stránce vylepšit. Charvátovy myšlenky a názory jsou aktuální dodnes. V článku Snadná nebo obtížná hřiště varuje před módou velmi obtížných hřišť, která odrazuje středně vyspělé hráče a bere jim radost ze hry. V roce 1931 uveřejnil článek Moderní architektura golfových hřišť již jako společník smíchovské Golfové stavební a obchodní společnosti (fa arch. J. Sirotky & spol.), která dodávala stavební a udržovací práce pro staré motolské hřiště.

V roce 1933 se J. Charvát zúčastnil mezinárodní soutěže v golfovém designu, pořádané prestižním Golf Illustrated. Úkol „pro několik stovek odborníků z celého světa“ zněl: Do daného terénu navrhnout jamku, přičemž bylo zadáno místo odpaliště a místo jamkoviště, jakož i délka dráhy č. 1. Soutěž vyhrál jistý Mr. Dent, na děleném druhém místě se umístili J. Ch. a známý německý reprezentant a architekt B. von Limburger. Charvátovi bylo vytýkáno pouze to, že na první jamku byl jeho návrh příliš herně náročný. V roce 1934 se zúčastnil této architektonické soutěže podruhé a získal první cenu, o čemž dobový – český i německý – denní tisk referoval jako o „pozoruhodném úspěchu československého odborníka golfové architektury, provázeném skvělou kritikou“...

V roce 1935 se mistrovské soutěže poprvé konaly na mariánskolázeňském hřišti. Hřiště se na tuto událost velmi pečlivě připravilo. Podle Charvátova návrhu byly zde přestavěny greeny č. 6 a 14 (dnes č. 7 a 15). V témže roce musela část Motola ustoupit nové silnici – a hřiště bylo zkráceno. Projekt rekonstrukce motolského hřiště byl jeho prvním uceleným počinem. Předcházela mu analýza nedostatků a kritika chyb při jeho budování (podle původního návrhu Fr. Ringhoffer), částečně napravená již při prvních úpravách, prodlužujících některé jamky, na nichž se podílel jako sekretář GCP před r. 1933. Dodatečně pak ještě byla vybudována, resp. přestavěna, některá jamkoviště – zejm. greeny č. 3 a 5. Ze stejného

období pochází návrh nového greenu č. 6 pro hřiště v Piešťanech.

Po první výpovědi z Motola v r. 1934 se naplno rozjelo hledání pozemků pro nové hřiště GCP. Související činnosti zabezpečoval převážně J. Ch. Velmi podrobně byl rozpracován jeho návrh osmáctijamkového hřiště u Milíčovského dvora v Chodově – resort měl zahrnovat i plavecký bazén, tenisové kurty a další vybavenost. Byl o něm dokonce natočen film, který se toho roku promítal na výroční schůzi. Z obchodu však na poslední chvíli sešlo. Postupně byly dále ověřovány pozemky u Šárky, v Modřanech, Ružyni, na Jílovišti, v Hrdlořežích, Louňovicích u Jevan či Radošovicích u Říčán. Ani jeden z těchto záměrů, jak víme, nebyl naplněn – i když poslední jmenované pozemky již byly klubem zakoupeny. Těsně poté ovšem přišla ještě výhodnější nabídka od knížete Lichtensteina, takže čerstvě nabyté nemovitosti byly směněny za část klánovického lesa.

Vedle této činnosti pro GCP vypracoval J. Charvát návrh devítijamkového hřiště pro Tatranskou Lomnic, ale ani ten nebyl uskutečněn. Své projekční schopnosti reálně uplatnil až při návrhu malého soukromého hřiště v parku zámku Tloskov u Neveklova. Lze ovšem předpokládat, že minimálně radou či odbornými konzultacemi pomáhal předsedovi Ringhofferovi při dostavbě jeho volešovicického hřiště stejně jako místopředsedkyni Havránkové na miniaturním hřišti u jejího zámku Hadovka.

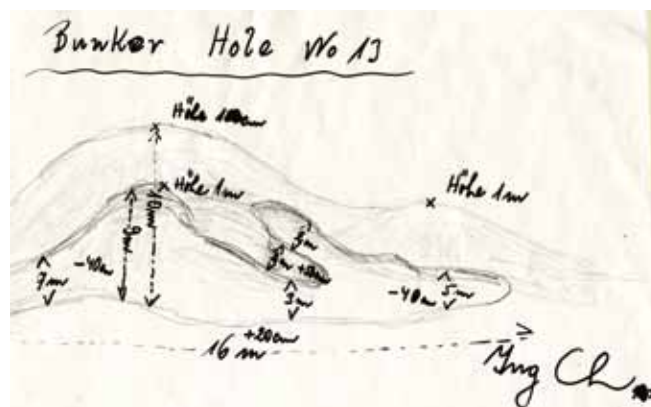
Na valné hromadě v r. 1936 se o Klánovicích již jednalo zcela konkrétně. Ve Sportovní revue bylo později oznámeno, že J. Ch. „byl pověřen architektonickým návrhem

Životním dílem J.Ch. se stalon Klánovické hřiště GCP: návrh z r.1937

se stal jeho generálním sekretářem. V této funkci se stal hlavou a motorem celostátního rozvoje golfu...

Od r. 1933 začalo Mezinárodní golfové nakladatelství Ferdinand Profeld pod Charvátovým redakčním vedením vydávat měsíčník Slovenský golf (orientovaný mj. i na vývoj v Polsku a Jugoslávii, o čemž 4. dubna t. r. nadšeně informovaly Národní Listy pod titulkem Praha tiskovým střediskem slovanského golfu) a dále německy psaný měsíčník Mitteleuropäische Golf Revue. V obou publikuje odborné články z celé šíře golfové problematiky. Z nich jmenujeme alespoň seriály Zásady moderní golfové architektury a Greenkeeping. Od dalšího roku vychází ve stejném nakladatelství Sportovní Revue – velká část tohoto měsíčníku je věnována golfu. Většina odborných článků je opět z Charvátova pera. Vedle činnosti v obou revue redakčně zajišťuje od r. 1936 vydávání anglicky psaného měsíčníku Golfing in Czechoslovakia, který byl orgánem Golfového svazu ČSR. Na podzim se spolu s Miroslavem Švestkou zúčastnili přípravné konference k založení budoucí

Skica bunkeru na jamce č.13 v Klánovicích, 1937

Evropské golfové asociace, konané v Lucembursku. Na konferenci přijelo 11 států s velmi rozdílnými představami, což odpovídalo tehdejší evropské politické situaci. Oba českoslovenští delegáti se značnou měrou zasloužili o její zdar, když napomohli překonat původně nesmiřitelná stanoviska Anglie a Německa. V listopadu 1937 se pak konala ustavující konference EGA...

Konec zlaté golfové éry

V roce 1938 bylo otevřeno nové hřiště GCP. Čtenářům Sportovní

revue jej přiblížil v článku Dovolují si vám představit Klánovice. V září 1938 přišly neblahé politické události a zlatá doba golfu se začala nezadržitelně hroutit. Centrum celostátního golfového dění se po ztrátě západočeských hřišť přeneslo do Klánovic a Charvát se stal jeho neúnavným udržovatelem. Příloha Sportovní revue stále přinášela zprávy z golfového světa i články výchovné, jako byla na pokračování vycházející Golfová etiketa.

Pět dní po konání Mezinárodního mistrovství 1939 vypukla II. světová válka. Veškeré další dění bylo

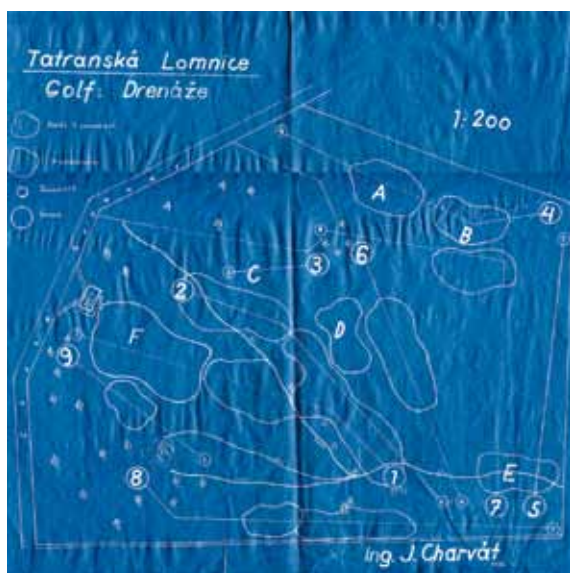
touto událostí významně poznamenáno. V letech 1940–1941 vycházela Sportovní revue alespoň jako dvouměsíčník. Zatímco ročník 1940 přinášel ještě informace z domácích soutěží, ročník 1941 byl již obsahově velmi chudý. Pak revue vycházet přestala docela.

Wehrmacht macht golf nicht frei

Charvát dál zastával funkci generálního sekretáře GCP i Českomoravského golfového svazu, i když to za okupace byla činnost velmi obtížná a neradostná. Spolu s čestným tajemníkem klubu M. Švestkou byl nucen administrovat i krajně nepopulární,

byť vynucená, opatření. Sám čelil řadě „návštěv“ gestapa, které se v rámci domovních prohlídek snažilo dostat k seznamům členů, dokladům o původu majetku klubu, informacím o „židovském kapitálu“ apod. Absolvoval zatčení do Újezda n. Lesy i několik výslechů v neblaze proslulé „Petschkárně“. Spolu s místopředsedkyní GCP Z. M. Havránkovou udržovali spojení s nepřítomným předsedou Mikulášem z Bubna (zvoleným po smrti F. Ringhoffer) a za spontánní pomoci pražského diplomatického sboru úspěšně čelili snahám NSDAP o poněmčení klubu a jeho likvidaci. Záboru pro wehrmacht a uzavření hřiště na sklonku války však již zabránit nemohli...

nového velkého golfového hřiště v Praze“. Od následujícího roku zde autor začal uveřejňovat na pokračování články s názvem Klánovický projekt. V nich je podrobně popsáno, jak architekt při své práci na svém opus magnu postupoval. Hřiště tak bylo budováno doslova „v přímém přenosu“. Ocenění jeho kvality přišlo i od jinak přísného kritika Artura Štíky. V článku Nový golf v Klánovicích chválí autora, že „svěřený projekt promyslel do všech podrobností“... Nejvyššího uznání se Charvátovi dostalo z pera předsedy EGA majora P. C. Burtona, který po návratu z inspekční cesty po střední Evropě shrnul své zážitky v rozsáhlém příspěvku pro Golf Illustrated. V článku pod názvem Klánovice Golf Club (New Course Being Built at Prague) mimo jiné říká: „Nejzajímavějším projektem, který jsem na své cestě viděl, bylo vskutku překrásné hřiště nedaleko Prahy,“ a dále popisuje: „... obtížný úkol, který stál před mladým českým architektem Charvátem.“ Závěrem vyjádřil přesvědčení, že „po dokončení půjde o jedno z nejhezčích vnitrozemských hřišť v celé Evropě“! Chvála z úst nejvyšší ev-

Projekt hřiště pro Tatranskou Lomnici, 1935

Jakým byl Charvát golfistou?

Jedna stránka Charvátovy osobnosti nebyla vzpomenuata. Jakým byl vlastně golfistou? Historické prameny se o něm jako o hráči téměř vůbec nezmiňují. Je to zřejmě tím, že povaha jeho práce, která zahrnovala i organizační zabezpečení sportovního života, mu účast v soutěžích nemožňovala. A tak se s Charvátem hráčem setkáváme jen asi třikrát. Poprvé při druhém utkání GCP-GKL hraném v roce 1932 v Líšnici. Nastoupil ve dvou hráč a rozdrtil místního prezidenta L. Vaňka 9/7. Přispěl tak k výhře GCP 10,5:7,5 bodu. Podruhé se s ním setkáváme opět v Líšnici – při obdobném utkání v roce 1935. Zde se projevil jako velký bojovník. Za stavu 4:4 vše záleželo na jeho posledním zápase proti místnímu Kopeckému, dobrému hráči a známému hokejistovi. O této skutečnosti se hráči dozvěděli po 14. jamce, kdy Charvát prohrával již o 3. Neskutečně se však vzhopil a vyhrál všechny čtyři zbývající jamky. Rozhodující dvoumetrový putt na posledním greenu jeho vítězství završil. Třetí zmínka o něm je z roku 1940, kdy byl členem družstva GCP v soutěži družstev – Ringhofferové memoriálu. Více o něm jako o hráči bohužel nevíme.

ropské autority – a navíc na stránkách jeho srdci nejbližšího britského magazínu – musela být Charvátovi zadostiučiněním...

Za války J. Ch. autorizoval dvě varianty hřiště ve Svatce a byl angažován pro nerealizovaný golfový projekt Batů na Zlínsku – v Janušticích, později – už po válce – pomáhal při obnově hřiště v Mariánských Lázních a v poslední, v průběhu 50. let, působil jako expert při rekonstrukci nového hřiště v Karlových Varech. Byl nejen projektantem, ale i praktikem greenkeepingu: svým nástupcům odkázal „desetiletý plán“ údržby klánovického hřiště s přesnými pokyny pro těžbu dřeva, rozpočty spotřeby hnojiv i vody, specifikací finančních nároků apod. Ironií osudu to neměl kdo využít. Stejně málo už se ví, že byl i tvůrcem prvního Sazebníku pro práce z oboru golfové architektury, kterým – podle britského vzoru – navrhl doplnit sazebník Inženýrské komory ČSR (část VI. Sazby pro stavby pozemní a práce z oboru architektury). Dr. Ing. Josef Charvát vytvořil za 25 let jedné své životní etapy dílo, které oceňujeme až po půlstoletí trávající pauze a navíc za situace, kdy jej již bohužel nemůžeme oslovit přímo. Omluvou nám snad může být skutečnost, že uplynulých padesát let českého golfového vývoje bylo poznamenáno spíše starostmi o holou existenci našeho sportu než úplným nevědomím, nezájmem o vlastní historii či snad dokonce nevědeckostí k předválečné gründerské generaci. Pozdě – ale přece – lze konstatovat, že v mnohém z toho, co náš muž činil, nebyl dodnes profesně překonán... A že v oboru navrhování golfových hřišť to platí dvojnásob!

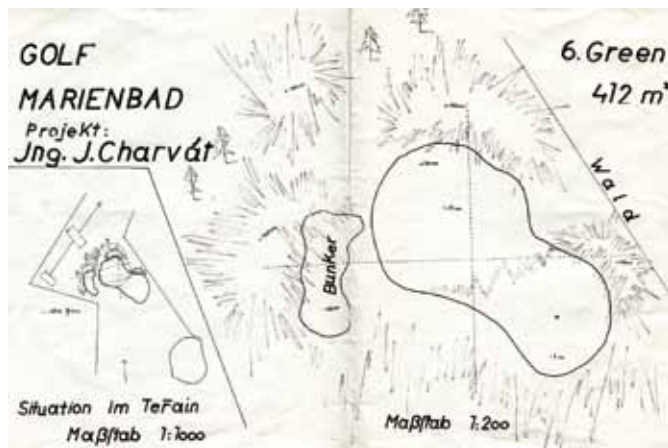
Bezprostředně po válce se J. Ch. zapojil do obnovy golfového života. Společně s pěti (z původních dvanácti) zbylými členy výkonného výboru připravil první poválečnou schůzi – společnou pro Golf Club Praha, Golfový klub Líšnice a Golf Klub Tremšín. Na XVIII. valné hromadě GCP v červnu 1946 podal obsáhlou zprávu o činnosti a hospodaření od minulé schůze v r. 1942. Podstatnou část referátu věnoval stavu hřiště a výhledovému plánu jeho dostavby a údržby. Rezignoval sice na svoji zaměstnaneckou funkci (spolu s A. Štikou zůstal nějaký čas sekretářem Golfového svazu ČSR), dalšího klubového dění se aktivně účastnil jako člen výboru, do něhož byl posléze znovu zvolen v září 1947.

Golfem k velezradě?

S využitím svých bohatých zahraničních kontaktů napomáhal při mezinárodním amatérském mistrovství 1947 v Mariánských Lázních. V témže roce ještě zor-

Noticka z Národních Listů, 1934

Rekonstrukce 6. greenu v M. Lázních, 1935

Charvát jako generální sekretář ČGS na ME v M. Lázních, 1947

ganizoval coby nehrající kapitán reprezentační výjezd GCP do Švýcarska. Proti snahám některých členů „nového vedení“ bojoval za zachování náročného charakteru klánovického hřiště až do 28. února 1948, kdy se konala poslední valná hromada. Ta ovšem již nebyla de facto (ani de iure) schůzí „volební“! V březnu 1948 došlo ke sloučení GCP s Českým

golfovým klubem, který se záhy stal golfovým oddílem Sokola Závodů J. Švermy. Záhy po komunistickém puči byl zatčen a obviněn z napomáhání k velezradě. Několik měsíců byl nelidsky vyslýchán v pankrácké věznici, než byl jako těžce nemocný s otevřenou tuberkulózou a perspektivou brzké smrti propuštěn. Nemoci se dokázal ubrá-

nit za cenu ztráty 60 % plíc, ale jeho zdravotní stav už vyžadoval stálou léčbu. V té době jej vedení Českého golfového klubu pro nezaplacení příspěvků přimělo k vystoupení s odůvodněním, že „podle směrnic sjednocené tělovýchovy nelze nyní ponechávat členství v klidu“.

Navzdory této nespravedlnosti na golf nezanevřel. Udržoval četné předválečné kontakty – zejm. s maďarskými golfisty – a marně se je snažil novému vedení předávat. V průběhu padesátých let, když karlovarští nadšenci obnovovali zašlé hřiště, byl jejich hlavním poradcem. Poté se z českého golfového dění definitivně vytratil... V roce 1968 Dr. Ing. Josef Charvát opustil nevědeckou republiku. Ve Švýcarsku, kam se uchýlil, vyučoval na ekonomické škole řízení turistického ruchu. Zemřel v roce 1975. In memoriam byl jmenován čestným členem Golf Clubu Praha. V roce 2001 byl Českou golfovou federací uveden do Síně slávy českého golfu.